

**UCHWAŁA NR LV/318/2018
RADY GMINY ŚWIDNICA**

z dnia 22 sierpnia 2018 r.

w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Świdnica

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349 i 1432) oraz art. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1289, 2056, 2361, 2422, z 2018 r. poz. 650), po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zielonej Górze uchwała się co następuje:

**REGULAMIN UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE GMINY
ŚWIDNICA**

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne

§ 1. Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, a w szczególności:

- 1) Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości obejmujące:
 - a) prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania lub przyjmowania przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub zapewnienie przyjmowania w sposób inny następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru i tektury (w tym opakowania, gazety, czasopisma itd.), metalu, tworzywa sztucznego, szkła i odpadów opakowaniowych ze szkła, opakowań wielomateriałowych;
 - b) prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania lub przyjmowania przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub zapewnienie przyjmowania w sposób inny odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji, a także odpadów zielonych;
 - c) prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania lub przyjmowania przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub zapewnienie przyjmowania w sposób inny z gospodarstw domowych: przeterminowanych leków i chemikaliów (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe itd.), zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlano-remontowych i rozbiórkowych, zużytych opon, tekstyliów oraz opakowań po środkach ochrony roślin z rodzinnych gospodarstw rolnych;
 - d) uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego;
 - e) mycie i naprawy pojazdów samochodowych poza myjniami i warsztatami naprawczymi,
- 2) Rodzaje i minimalne pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, warunków rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, przy uwzględnieniu:
 - a) średniej ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych bądź w innych źródłach;
 - b) liczby osób korzystających z tych pojemników,
- 3) częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego;
- 4) innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami;
- 5) obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku;
- 6) wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach;
- 7) wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

§ 2. Ilekroć w regulaminie jest mowa o:

- 1) **ustawie** - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
- 2) **nieruchomości** - części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności;
- 3) **właścicielach nieruchomości** - rozumie się przez to także współwłaściciele, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością oraz zgodnie z treścią art. 5 ust. 2-5 ustawy;
- 4) **odpadach** - rozumie się przez to każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy o odpadach, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany;
- 5) **zbieraniu odpadów** - rozumie się przez to każde działanie, w szczególności umieszczenie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania;
- 6) **punktach selektywnego zbierania** - stacjonarne i mobilne punkty zbierania uporządkowanych selektywnie odpadów. Punktem mobilnym jest także samochód, odbierający wyselekcjonowane odpady sprzed domów;
- 7) **odpadach komunalnych** - rozumie się przez to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych;
- 8) **odpadach wielkogabarytowych** - należy przez to rozumieć jeden ze strumieni odpadów komunalnych wymienionych w ustawie, charakteryzujący się tym, że jego składniki, ze względu na swoje rozmiary i masę, nie mogą być umieszczone w typowych pojemnikach przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych;
- 9) **odpadach ulegających biodegradacji** - rozumie się przez to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów. Do odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zalicza się:
 - a) papier i tekturę;
 - b) odzież i tekstylia z materiałów naturalnych;
 - c) odpady z terenów zielonych;
 - d) odpady kuchenne i ogrodowe;
 - e) drewno,
- 10) **odpadach zielonych** – należy przez to rozumieć części roślin stanowiące odpady komunalne pochodzące z ogrodów, pielęgnacji terenów zieleni, z wyjątkiem odpadów pochodzących z czyszczenia ulic i placów;
- 11) **odpadach opakowaniowych** - rozumie się przez to wszystkie opakowania, w tym opakowania wielokrotnego użytku wycofane z ponownego użycia, stanowiące odpady w rozumieniu przepisów o odpadach, z wyjątkiem odpadów powstających w procesie produkcji opakowań, zgodnie z treścią art. 3 ust. 3 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych;
- 12) **odpadach budowlano-remontowych i rozbiórkowych** - rozumie się przez to frakcję odpadów pochodzących z remontów, budów i rozbiórek, na które nie trzeba uzyskać pozwolenia na budowę lub których nie trzeba zgłaszać do administracji budowlano-architektonicznej;
- 13) **odpadach niebezpiecznych**- np.: baterie, akumulatory, świetlówki, resztki farb, lakierów, rozpuszczalników, środków do impregnacji drewna, olejów mineralnych i syntetycznych, benzyn, leków, opakowania po środkach ochrony roślin i nawozach, opakowania po aerozolach, zużyte opatrunki pochodzące z domu;
- 14) **nieczystościach ciekłych** - rozumie się przez to ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt. 1 ustawy;

- 15) **zbiornikach bezodpływowych** - rozumie się przez to instalacje i urządzenia przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania;
- 16) **harmonogramie**- należy przez to rozumieć harmonogram odbioru odpadów komunalnych na terenie gminy Świdnica dostarczany właścicielom nieruchomości;
- 17) **podmiocie odbierającym odpady** - podmiot realizujący zadania w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz prowadzący działalność w zakresie wymienionym art. 7 ustawy, na którą konieczne jest uzyskanie zezwolenia; podanych wyżej;
- 18) **miejscu zamieszkania**- oznacza miejsce, w którym osoba zazwyczaj spędza czas przeznaczony na odpoczynek, niezależnie od czasowych nieobecności związanych z wypoczynkiem, urlopem, odwiedzinami u przyjaciół i krewnych, interesami, leczeniem medycznym lub pielgrzymkami religijnymi itp.

Rozdział 2.

Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości

§ 3. Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku na terenie nieruchomości poprzez:

- 1) wyposażenie nieruchomości w opisane w niniejszym Regulaminie, w rozdziale III, pojemniki i worki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymania tych pojemników i miejsc gromadzenia odpadów komunalnych w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
- 2) przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej w terminie do 6 miesięcy od dnia:
 - a) wejścia w życie Regulaminu, przy sieci istniejącej;
 - b) przekazania do eksploatacji, sieci nowo wybudowanej, o ile nieruchomość nie została wcześniej wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych,
- 3) przy braku sieci kanalizacyjnej - gromadzenie nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych lub oczyszczanie poprzez przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych;
- 4) uprzątnięcie i zbieranie odpadów z powierzchni nieruchomości i wnętrza budynków;
- 5) prowadzenie selektywnego zbierania i przekazywania podmiotowi odbierającemu odpady, odpadów komunalnych, w sposób opisany w niniejszym Regulaminie;
- 6) zbieranie odpadów niepodlegających selekcji do pojemników o wielkości i liczbie uzależnionej od liczby mieszkańców nieruchomości w sposób opisany w niniejszym Regulaminie;
- 7) przekazywanie odpadów zebranych selektywnie i pozostałych (zmieszanych), podmiotowi odbierającemu odpady w terminach wyznaczonych harmonogramem dostarczonym raz do roku właścicielom nieruchomości;
- 8) uprzątnięcie poprzez zmiatanie, zbieranie, grabienie, zmywanie itp. zanieczyszczeń z powierzchni nieruchomości i utrzymanie ich należytego stanu sanitarnohigienicznego;
- 9) a) uprzątnięcie przez właścicieli nieruchomości, niezwłocznie po opadach: błota, śniegu, lodu z powierzchni chodników, a także nieruchomości, w tym z podwórza, przejść, bram itp. (przy czym za taki chodnik uznaje się wydzieloną część drogi publicznej służącą do ruchu pieszego położoną bezpośrednio przy granicy nieruchomości, a powinność należy realizować w sposób niezakłócający ruchu pieszych i pojazdów) oraz posypanie piaskiem chodnika;
b) uprzątnięcie piasku, liści, śmieci itp. z chodnika;
c) uprzątnięcie poprzez usuwanie nawisów (sopli) z okapów, rynien i innych części nieruchomości, realizując w ten sposób zapis § 2 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych,
- 10) oznaczenie nieruchomości przez umieszczenie w widocznym z ulicy miejscu numeru porządkowego nieruchomości oraz zadbanie o jego estetyczny i czytelny wygląd oraz w razie możliwości o oświetlenie;
- 11) niezwłoczne usuwanie z terenu nieruchomości odpadów rozbiórkowych i budowlanych, powstałych w wyniku budów i remontów lokali oraz budynków;

- 12) mycie pojazdów samochodowych poza uprawnionymi myjniami wyłącznie w miejscach i w sposób dozwolony;
- 13) drobne naprawy pojazdów samochodowych, a więc wymiana kół, świateł zapłonowych, żarówek, uzupełnianie płynów, regulacje, poza warsztatami samochodowymi, na terenie nieruchomości dozwolone są tylko za zgodą właściciela nieruchomości i tylko wtedy, gdy nie są one uciążliwe dla sąsiednich nieruchomości, a powstające odpady są gromadzone w sposób umożliwiający ich usunięcie zgodnie z przepisami ustawy;
- 14) stosowanie oraz gromadzenie obornika i płynnych odchodów zwierzęcych na terenie gospodarstwa rolnego w miejscach spełniających wymogi przepisów ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2015 r. poz. 625 z późn. zm.);
- 15) stosowanie się właścicieli zwierząt domowych i gospodarskich do przepisów rozdziałów VI i VII niniejszego Regulaminu.

§ 4. 1. Właściciel nieruchomości ma obowiązek selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym powstających w gospodarstwach domowych z wydzieleniem następujących frakcji odpadów:

- a) papieru i tektury (w tym opakowania, gazety, czasopisma itd.),
- b) tworzywa sztucznego,
- c) metali,
- d) szkła i odpadów opakowaniowych ze szkła,
- e) odpady ulegające biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji oraz odpadów zielonych,
- f) przeterminowanych leków i chemikaliów,
- g) zużytych baterii i akumulatorów,
- h) zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- i) mebli i innych odpadów wielkogabarytowych,
- j) odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
- k) tekstyliów,
- l) zużytych opon.

2. Właściciele nieruchomości zobowiązani są selektywnie zbierać odpady oraz pozostałe (zmieszane) odpady komunalne umieszczać w pojemnikach lub workach, o których mowa w regulaminie, z tym, że:

- a) odpady komunalne zmieszane należy zbierać do pojemników ustawionych w obrębie posesji w przypadku zabudowań jednorodzinnych i zagrodowych oraz do pojemników ustawionych w miejscach przeznaczonych dla mieszkańców nieruchomości wielolokalowych w obrębie nieruchomości;
- b) odpady selektywnie zbierane, o których mowa w § 4 ust. 1 należy zbierać do specjalnie oznaczonych pojemników lub worków bądź dostarczyć do punktu selektywnego zbierania;
- c) prowadzenie selektywnego zbierania odpadów uzupełnione będzie punktami selektywnego zbierania odpadów oraz sezonową zbiórką niektórych odpadów,

3. Właściciele nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej obowiązani są do selektywnego zbierania odpadów komunalnych według następujących zasad:

- a) papier, tworzywa sztuczne, szkło i opakowania wielomateriałowe należy zbierać do worków, 120 l z folii LDPE, na selektywnie zbierane odpady komunalne; worki dostarczane są przez podmiot odbierający odpady selektywnie zbierane; odpady te można także dostarczyć do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;

- b) odpady budowlane i rozbiórkowe, wytwarzane w ramach remontów prowadzonych we własnym zakresie należy dostarczać do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych; należą do nich tylko odpady budowlano-remontowe i rozbiórkowe, które powstały w wyniku prowadzenia drobnych robót w gospodarstwie domowym i nie wymagają pozwolenia na budowę lub zgłoszenia zamiaru robót do Starosty. Odpady nie spełniające powyższej definicji podmiot odbierający odpady ma obowiązek odebrać za dodatkową opłatą, której wysokość została określona w wyniku przetargu który wygrał. W sytuacji gdy odpady budowlano-remontowe i rozbiórkowe dla ich przekazania muszą zostać załadowane do większego pojemnika, właściciel nieruchomości ma obowiązek odpowiednio wcześniej zamówić taki pojemnik u podmiotu odbierającego odpady.
- c) odpady zielone należy samodzielnie odzyskiwać, we własnym zakresie, w przeznaczonych do tego kompostownikach, zlokalizowanych na terenie nieruchomości, z której te odpady pochodzą, z zachowaniem sztuki ogrodniczej. Właściciele nieruchomości, którzy nie kompostują odpadów zielonych, zobowiązani są je zbierać i dostarczać do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub zbierać do worka określonego w § 10 pkt. 6 regulaminu; odpady te mogą zostać także odebrane w ramach usług dodatkowych świadczonych przez podmiot odbierający odpady;
- d) meble i inne odpady wielkogabarytowe należy zbierać w miejscu nie utrudniającym korzystania z nieruchomości oraz terenów do niej przyległych i umożliwiającym łatwy dostęp podmiotowi odbierającemu odpady komunalne; odpady wielkogabarytowe powinny być gromadzone nie wcześniej niż 24 godziny przed wyznaczonym terminem odbioru lub dostarczane do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Dopuszcza się zbiórkę odpadów wielkogabarytowych w kontenerze ustawionym w pobliżu nieruchomości, w pasie drogowym, po uzyskaniu zgody zarządcy drogi;
- e) właściciele nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej obowiązani są do zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, łączne z odpadami zielonymi; odpady nie zebrane w workach oraz inne odpady komunalne niewymienione w pkt. a-e należy umieszczać w pojemniku na zmieszane odpady komunalne.

4. Właściciele nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej obowiązani są do selektywnego zbierania odpadów komunalnych według następujących zasad:

- a) papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło i opakowania wielomateriałowe należy zbierać do odpowiednich pojemników określonych w § 14 ust. 1 regulaminu; odpady te można także dostarczyć do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- b) przeterminowane chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe oraz zużyte opony należy dostarczyć do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub pozbyć się w inny prawnie dozwolony sposób;
- c) odpady budowlane i rozbiórkowe, wytwarzane w ramach remontów prowadzonych we własnym zakresie należy dostarczać do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, ale wyłącznie te odpady budowlano-remontowe i rozbiórkowe, które powstały w wyniku prowadzenia drobnych robót w gospodarstwie domowym i nie wymagają pozwolenia na budowę lub zgłoszenia zamiaru robót do Starosty. Należy je dostarczyć w workach. Odpady te mogą zostać także odebrane w ramach usług dodatkowych świadczonych przez podmiot odbierający odpady;
- d) odpady zielone należy dostarczać do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub zbierać do worka lub pojemnika określonego w § 10 pkt. 6 regulaminu; odpady te mogą zostać także odebrane w ramach usług dodatkowych świadczonych przez podmiot odbierający odpady;
- e) meble i inne odpady wielkogabarytowe należy zbierać w miejscu nie utrudniającym korzystania z nieruchomości i umożliwiającym łatwy dostęp podmiotowi odbierającemu odpady komunalne; odpady wielkogabarytowe powinny być gromadzone nie wcześniej niż 24 godziny przed wyznaczonym terminem odbioru lub dostarczane do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Dopuszcza się zbiórkę odpadów wielkogabarytowych w kontenerze ustawionym w pobliżu nieruchomości, w pasie drogowym, po uzyskaniu zgody zarządcy drogi;
- f) odpady komunalne ulegające biodegradacji zbierać łączne z odpadami zielonymi; odpady nie zebrane w workach oraz inne odpady komunalne niewymienione w pkt. a-e należy umieszczać w pojemniku na zmieszane odpady komunalne.

5. Właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają tam odpady komunalne, obowiązani są do selektywnego zbierania odpadów komunalnych według następujących zasad:

- a) papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło i opakowania wielomateriałowe należy zbierać łącznie do pojemnika określonego w § 15 ust. 1 regulaminu; odpady te można także dostarczyć do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- b) przeterminowane chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe oraz zużyte opony należy dostarczyć do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub pozbyć się w inny prawnie dozwolony sposób;
- c) odpady budowlane i rozbiórkowe, wytwarzane w ramach remontów prowadzonych we własnym zakresie należy dostarczać do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, ale wyłącznie te odpady i rozbiórkowe, które powstały w wyniku prowadzenia drobnych robót w gospodarstwie domowym i nie wymagają pozwolenia na budowę lub zgłoszenia zamiaru robót do Starosty. Należy je dostarczać w workach. Odpady te mogą zostać także odebrane w ramach usług dodatkowych świadczonych przez podmiot odbierający odpady;
- d) odpady zielone należy dostarczać do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub zbierać do worka określonego w § 10 pkt. 6 regulaminu albo umieszczać w pojemnikach na odpady zmieszane; odpady te mogą zostać także odebrane w ramach usług dodatkowych świadczonych przez podmiot odbierający odpady;
- e) meble i inne odpady wielkogabarytowe należy zbierać w miejscu nie utrudniającym korzystania z nieruchomości i umożliwiającym łatwy dostęp podmiotowi odbierającemu odpady komunalne; odpady wielkogabarytowe powinny być gromadzone nie wcześniej niż 24 godziny przed wyznaczonym terminem odbioru lub dostarczane do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Dopuszcza się zbiórkę odpadów wielkogabarytowych w kontenerze ustawionym w pobliżu nieruchomości, w pasie drogowym, po uzyskaniu zgody zarządcy drogi;
- f) odpady ulegające biodegradacji zbierać łącznie z odpadami zielonymi; odpady nie zebrane w workach oraz inne odpady komunalne niewymienione w pkt. a-e należy umieszczać w pojemniku na zmieszane odpady komunalne.

6. Z odpadów opakowaniowych posiadających zakrętki należy je odkręcić; można je ponownie nakręcić po zagnieceniu, tak aby zachowały zmniejszoną objętość.

7. Opróżnione opakowania należy, jeśli rodzaj materiału na to pozwala, trwale zgnieść przed złożeniem do worka.

8. Przeterminowane lekarstwa właściciel powinien bezpłatnie oddać do aptek lub dostarczyć do punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

9. Właściciele wszystkich nieruchomości są zobowiązani umieścić pojemniki wypełnione odpadami w miejscu wyodrębnionym, dostępnym dla pracowników podmiotu odbierającego odpady komunalne bez konieczności otwierania wejścia na teren nieruchomości lub gdy takiej możliwości nie ma, należy wystawiać je w dniu odbioru na chodnik lub ciąg pieszo-jezdny przed wejściem na teren posesji.

10. Dopuszcza się także, za zgodą właściciela nieruchomości, wjazd na teren nieruchomości pojazdów podmiotu odbierającego odpady komunalne w celu odbioru odpadów zgromadzonych w pojemnikach.

§ 5. Ustala się następujące zasady w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych z nieczystości ciekłych:

- a) Opróżnianie zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych odbywa się na podstawie zamówienia właściciela nieruchomości, złożonego do podmiotu odbierającego odpady, z którym podpisał umowę; zamówienie musi być zrealizowane w okresie dwóch dni od złożenia;
- b) Częstotliwość opróżniania z osadów ściekowych zbiorników oczyszczalni przydomowych wynika z ich eksploatacji.

§ 6. Pojazdy specjalistyczne i uniwersalne do odbioru odpadów komunalnych muszą spełniać wymogi opisane w § 3 Rozporządzenia w sprawie wymagań technicznych, jakie powinien spełniać podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.

2. Zanieczyszczenia powstające w wyniku załadunku i transportu odpadów komunalnych oraz nieczystości płynnych pracownicy podmiotu odbierającego odpady mają obowiązek natychmiast usunąć.

3. Podmiot odbierający odpady ma obowiązek tak zorganizować odbiór i transport odpadów oraz opróżnianie zbiorników bezodpływowych, aby nie zagrażały one bezpieczeństwu ruchu drogowego i odbywały się na trasach i w terminach wyznaczonych harmonogramem.

§ 7. Mając na uwadze ogólne zasady utrzymania czystości i porządku, zabrania się:

- a) Spalania jakichkolwiek odpadów komunalnych na terenie otwartym, w pojemnikach oraz w piecach nieprzeznaczonych do tego celu;
- b) Stosowania środków chemicznych szkodliwych dla środowiska dla usunięcia śniegu i lodu;
- c) Umieszczania na pniach drzew afiszy, reklam, nekrologów, ogłoszeń itp.;
- d) Malowania, np. graffiti poza wyznaczonymi do tego celu ścianami;
- e) Wyprowadzania psów na tereny przeznaczone dla zabaw dzieci i uprawiania sportu;
- f) Zakopywania odpadów oraz padłych zwierząt;
- g) Indywidualnego wywożenia i wysypywania odpadów stałych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych przez właścicieli nieruchomości;
- h) Wylewania nieczystości ciekłych poza wyznaczonymi do tego celu stacjami zlewnymi.

§ 8. Częstotliwość i sposoby pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego:

- 1) Zmieszane odpady komunalne z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w zabudowie jednorodzinnej, zagrodowej, wielorodzinnej oraz nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, powinny być odbierane z częstotliwością nie rzadszą niż raz na dwa tygodnie;
- 2) Selektywnie zbierane odpady komunalne jak papier, tworzywa sztuczne, szkło kolorowe i bezbarwne z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w zabudowie jednorodzinnej, zagrodowej, wielorodzinnej oraz nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, powinny być odbierane jeden raz w miesiącu;
- 3) Meble, odpady wielkogabarytowe oraz zużyte opony z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w zabudowie jednorodzinnej, zagrodowej, wielorodzinnej oraz nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, powinny być odbierane dwa razy w roku (wiosną i jesienią), według odrębnego harmonogramu;
- 4) Częstotliwość opróżniania koszy ustawionych na terenach przeznaczonych do użytku publicznego, a w szczególności chodnikach, parkach, placach, przystankach komunikacyjnych i zieleńcach, powinna być dostosowana do potrzeb, nie dopuszczając do przepełnienia koszy;
- 5) Częstotliwość usuwania nieczystości ciekłych powinna być określona w sposób gwarantujący, że nie nastąpi ich wypływ ze zbiornika;
- 6) Właściciel nieruchomości zapewnia utrzymanie czystości i porządku na jej terenie przez dostosowanie wielkości zbiornika bezodpływowego przeznaczonego na nieczystości ciekłe do liczby osób zamieszkujących lub przebywających na terenie nieruchomości, w taki sposób, by nie dopuścić do jego przepełnienia; przepustowość przydomowej oczyszczalni ścieków musi zostać dostosowana do ilości osób zamieszkujących w sposób zapewniający uzyskanie stopnia oczyszczania ścieków, określonego w odrębnych przepisach.

Rozdział 3.

Rodzaje i minimalna pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczenia tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

§ 9. 1. Przy minimalnej ilości odpadów komunalnych odbieranych w ciągu miesiąca kalendarzowego od właścicieli nieruchomości zamieszkałych ilość pojemników uzależniona jest od liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość i wynosi:

- 1) z nieruchomości zamieszkałej przez 1-3 osoby:
 - a) jeden pojemnik o pojemności min. 120 l,

- b) po jednym worku 120 l z folii LDPE na odpady odbierane w sposób selektywny (szkło, makulatura, odpady ulegające biodegradacji),
 - c) dwa worki 120 l z folii LDPE na odpady odbierane w sposób selektywny (tworzywa sztuczne, drobne odpady metalowe),
- 2) z nieruchomości zamieszkałej przez 4-6 osób:
- a) dwa pojemniki o pojemności min. 120 l każdy lub jeden pojemnik o pojemności min. 240 l,
 - b) trzy worki 120 l z folii LDPE na odpady odbierane w sposób selektywny (tworzywa sztuczne),
 - f) dwa worki 120 l z folii LDPE na odpady odbierane w sposób selektywny (szkło),
 - g) dwa worki 120 l z folii LDPE na odpady odbierane w sposób selektywny (makulatura),
 - h) jeden worek 120 l z folii LDPE na odpady odbierane w sposób selektywny (odpady ulegające biodegradacji),
- 3) z nieruchomości zamieszkałej przez powyżej 6 osób:
- a) dodatkowo jeden pojemnik o pojemności min. 120 l na każde kolejne dwie osoby,
 - b) dodatkowo jeden worek 120 l z folii LDPE na odpowiednią frakcję odpadów odbieranych w sposób selektywny na każde kolejne cztery osoby.

2. Właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a odpady komunalne są tam wytwarzane, (prowadzący działalność gospodarczą, kierujący instytucjami oświaty, zdrowia, itp.) zobowiązani są dostosować pojemność pojemników do swych indywidualnych potrzeb uwzględniając następujące normatywy dostosowane do odbioru odpadów dwa razy w miesiącu:

- 1) dla budynków użyteczności publicznej, poza wymienionymi niżej - 2 l na każdego oraz 0,5 l na każdego interesanta, klienta lub odwiedzającego; minimum 1 pojemnik o pojemności min. 120 l;
- 2) dla szkół wszelkiego typu - 2 l na każdego ucznia i pracownika;
- 3) dla przedszkoli - 2 l na każde dziecko i pracownika;
- 4) dla lokali handlowych - 30 l na każde 10 m² pow. całkowitej, jednak co najmniej jeden pojemnik o pojemności min. 120 l na lokal;
- 5) dla punktów handlowych poza lokalem - 30 l na każdego zatrudnionego; minimum 1 pojemnik o pojemności min. 120 l;
- 6) dla zakładów rzemieślniczych, usługowych i produkcyjnych w odniesieniu do pomieszczeń biurowych i socjalnych - pojemnik o pojemności min. 120 l na każdych 10 pracowników;

3. Zarządzający ogródkami działkowymi zobowiązani są dostosować pojemność pojemników do swoich potrzeb uwzględniając konieczność posiadania co najmniej 1 pojemnika na każde 230 działek o pojemności min. 7.000 l i opróżnianie ich dwa razy w sezonie, tj. od 1 maja do 30 września każdego roku;

§ 10. Określa się rodzaje i pojemność worków przeznaczonych do selektywnego zbierania odpadów:

- 1) worki muszą spełniać wymagania Rozporządzenia w sprawie wymagań technicznych, jakie powinien spełniać podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
- 2) pojemność worków winna wynosić min. 120 l;
- 3) szkło i opakowania szklane bezbarwne i kolorowe należy zbierać do worka koloru zielonego oznaczonego napisem „Szkło”;
- 4) papier i tekturę (w tym opakowania, gazety, czasopisma itd.) należy zbierać do worka koloru niebieskiego oznaczonego napisem „Papier”;
- 5) tworzywa sztuczne, drobny metal i opakowania z metalu, należy zbierać do worka koloru żółtego oznaczonego napisem „Metale i tworzywa sztuczne”;
- 6) odpady ulegające biodegradacji należy zbierać do worków koloru brązowego oznaczonych napisem „Bio”;
- 7) opakowania wielomateriałowe i pozostałe drobne odpady selektywnie zbierane należy gromadzić w workach bezbarwnych, przezroczystych;

§ 11. Organizatorzy imprezy masowej są zobowiązani do wyposażenia miejsca, na którym się ona odbywa w jeden pojemnik o pojemności min. 120 l na 20 osób uczestniczących w imprezie oraz w szalety przenośne w ilości jeden szalek na 100 osób uczestniczących w imprezie, jeżeli czas jej trwania nie przekracza 4 godzin, jeśli jest on dłuższy, ilości te należy zwiększyć o 50% w stosunku do podanych wyżej na każde następne 4 godziny trwania imprezy; organizatorzy imprezy są zobowiązani zawrzeć umowy z podmiotami odbierającymi odpady na dostarczenie pojemników i szaleków oraz opróżnienie i uprzątnięcie ich.

§ 12. Właściciel nieruchomości niemający możliwości włączenia jej do systemu kanalizacji sanitarnej zapewnia utrzymanie czystości i porządku na jej terenie przez wybudowanie i dostosowanie wielkości zbiornika bezodpływowego do ilości osób stale lub czasowo przebywających na jej terenie w taki sposób, by jego opróżnianie było konieczne nie częściej niż raz w tygodniu bez dopuszczenia do przepełnienia - przyjmując zużycie wody według wodomierza lub jako minimalnie 3 m³/osobę/miesiąc.

§ 13. 1. Pojemnik na zmieszane odpady komunalne z terenu nieruchomości jednorodzinnych, o których mowa w § 4 ust. 3 litera e) regulaminu, powinien spełniać następujące wymagania:

- 1) powinien być oznaczony napisem „Odpady zmieszane”,
- 2) powinien posiadać pojemność min. 120 litrów;
- 3) powinien być wykonany z granulatu polietylenu niskociśnieniowego wysokiej gęstości PE-HD.

2. Właściciel nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej jest obowiązany do posiadania takiej ilości pojemników i worków na odpady komunalne, by odpowiadała ona ilości wytwarzanych odpadów komunalnych określonej w § 9 ust. 1 regulaminu, lecz nie mniej niż: w trzy worki na selektywnie zbierane odpady komunalne, oraz w jeden pojemnik na zmieszane odpady komunalne, zgodnie z ust. 1

§ 14. 1 Pojemniki na selektywnie zbieranie makulatury, szkła i tworzyw sztucznych z terenu nieruchomości wielorodzinnych, o których mowa w § 4 ust. 4 litera a) regulaminu, powinny spełniać następujące wymagania:

- 1) na makulaturę powinny posiadać kolor niebieski i być oznaczone napisem „Papier”,
- 2) na tworzywa sztuczne, drobny metal i opakowania z metalu powinny posiadać kolor żółty i być oznaczone napisem „Metale i tworzywa sztuczne”,
- 3) na szkło kolorowe powinny posiadać kolor zielony i być oznaczone napisem „Szkło”,
- 4) na odpady ulegające biodegradacji powinny posiadać kolor brązowy i być oznaczone napisem „Bio”,
- 5) powinien posiadać minimalną pojemność 1.100 litrów,
- 6) powinien być wykonany z granulatu polietylenu niskociśnieniowego wysokiej gęstości PE-HD.

2. Pojemnik na zmieszane odpady komunalne z terenu nieruchomości wielorodzinnych, o których mowa w § 4 ust. 4 litera f) regulaminu, powinien spełniać następujące wymagania:

- 1) powinien być oznaczony napisem „Odpady zmieszane”,
- 2) powinien posiadać minimalną pojemność 1.100 litrów,
- 3) powinien być wykonany z granulatu polietylenu niskociśnieniowego wysokiej gęstości PE-HD lub metalu.

3. Właściciel nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej jest zobowiązany do wyznaczenia miejsca na ustawienie co najmniej takiej ilości pojemników na odpady komunalne, by odpowiadały one ilości wytwarzania odpadów komunalnych na jego nieruchomości, zgodnie z § 9 ust. 1 regulaminu.

§ 15. 1. Pojemnik na selektywnie zbieranie makulatury, szkła i tworzyw sztucznych z terenu nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, powinien spełnić następujące wymagania:

- 1) na makulaturę powinien posiadać kolor niebieski i być oznaczony napisem „Papier”,
- 2) na tworzywa sztuczne, drobny metal i opakowania z metalu powinien posiadać kolor żółty i być oznaczony napisem „Metale i tworzywa sztuczne”,
- 3) na szkło kolorowe powinien posiadać kolor zielony i być oznaczony napisem „Szkło”,
- 4) na odpady ulegające biodegradacji powinien posiadać kolor brązowy i być oznaczony napisem „Bio”,
- 5) powinien być wykonany z granulatu polietylenu niskociśnieniowego wysokiej gęstości PE-HD.

2. Pojemnik na zmieszane odpady komunalne z terenu nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, powinien spełniać następujące wymagania:

- 1) powinien być oznaczony napisem „Odpady zmieszane”;
- 2) powinien być wykonany z granulatu polietylenu niskociśnieniowego wysokiej gęstości PE-HD lub metalu.

3. Właściciel nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają tam odpady komunalne, jest obowiązany do wyposażenia nieruchomości w co najmniej taką ilość pojemników na odpady komunalne, by odpowiadały one ilości wytwarzania odpadów komunalnych na jego nieruchomości określonej w § 9 ust. 2 regulaminu, jednakże nie mniejszej niż odpowiadająca rzeczywistemu zapotrzebowaniu na pojemniki lub worki na danej nieruchomości.

§ 16. Ustala się standardy utrzymania pojemników i miejsc zbierania i gromadzenia odpadów przed ich odebraniem przez podmiot odbierający odpady w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

- 1) Właściciele nieruchomości mają obowiązek utrzymywać w czystości miejsca gromadzenia odpadów oraz pojemniki. Pojemniki powinny być w stanie czystości zarówno zewnątrz jak i wewnątrz; Podmioty odbierające odpady, które dostarczyły właścicielom nieruchomości pojemniki powinny je dezynfekować minimum 1 raz w roku;
- 2) Pojemnik po jego opróżnieniu nie powinien wydzielać nieprzyjemnych zapachów;
- 3) Pojemnik nie powinien być uszkodzony;
- 4) Miejsca gromadzenia odpadów komunalnych powinny być zabezpieczone;
- 5) Właściciele nieruchomości mają obowiązek w okresie dwu lat osiągnąć standard tych miejsc wymagany przepisami prawa, a do tego czasu pojemniki na odpady powinny być ustawione na terenie nieruchomości, w miejscu widocznym, trwale oznaczonym, na wyrównanej, utwardzonej powierzchni, zabezpieczonej przed zbieraniem się na niej wody i błota.

§ 17. Ustala się zasady rozmieszczania urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów i gromadzenia nieczystości płynnych:

- 1) Podczas lokalizowania miejsc gromadzenia odpadów komunalnych należy uwzględnić przepisy § 22 i § 23 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1422);
- 2) Na terenie nieruchomości pojemniki na odpady należy przetrzymywać w miejscu wyodrębnionym, dostępnym dla pracowników podmiotu odbierającego odpady bez konieczności otwierania wejścia na teren nieruchomości lub, gdy takiej możliwości nie ma, należy wystawiać je w dniu odbioru, zgodnie z harmonogramem, na chodnik lub ulicę przed wejściem na teren nieruchomości; dopuszcza się także wjazd na teren nieruchomości pojazdów podmiotu uprawnionego w celu odbioru odpadów zgromadzonych w pojemnikach;
- 3) Szczelny zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub oczyszczalnia przydomowa muszą być zlokalizowane w sposób umożliwiający dojazd do nich pojazdu asenizacyjnego podmiotu odbierającego odpady w celu ich opróżnienia;
- 4) Zapewnić miejsce gromadzenia odpadów komunalnych zabezpieczone przed zalewaniem odpadów przez wody opadowe i dostępem osób trzecich;
- 5) Dostęp do miejsc gromadzenia odpadów komunalnych powinny mieć wyłącznie osoby mające obowiązek gromadzenia odpadów w pojemnikach lub workach w nich ustawionych, a także podmiot odbierający odpady komunalne;
- 6) Utrzymywać miejsca gromadzenia odpadów w stanie czystości poprzez ich systematyczne zamiatanie i uprzątnięcie.

Rozdział 4.

Wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami

§ 18. 1. W oparciu o wojewódzki plan gospodarki odpadami podejmowane będą działania, obejmujące:

- 1) objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych, w tym zbieraniem selektywnym 100% mieszkańców gminy,

- 2) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez ich składowanie,
- 3) zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy i przedsiębiorców dotyczącej gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz uregulowaniami prawnymi w tym zakresie,
- 4) upowszechnienie systemu zbierania przeterminowanych lekarstw z gospodarstw domowych na obszarze całej gminy poprzez dostarczanie leków do aptek;
- 5) całkowite wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

2. Podmioty prowadzące działalność w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu gminy Świdnica są obowiązane do dostarczania ich do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) wyznaczonej dla regionu wschodniego, wskazanej w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla województwa lubuskiego.

Rozdział 5.

Obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku

§ 19. Właściciele lub opiekunowie zwierząt domowych są zobowiązani do sprawowania właściwej opieki nad tymi zwierzętami, w tym w szczególności nie pozostawiania ich bez dozoru, jeżeli zwierzę nie znajduje się w pomieszczeniu zamkniętym lub na terenie ogrodzonym w sposób uniemożliwiający samodzielne wydostanie się z niego.

- 1) Właściciele lub opiekunowie zwierząt domowych są zobowiązani do ich utrzymywania w sposób nie stwarzający uciążliwości dla osób znajdujących się w sąsiednich lokalach lub nieruchomościach.
- 2) Utrzymujący gady, ptaki i owady w lokalach mieszkalnych lub użytkowych zobowiązani są zabezpieczyć je przed wydostaniem się z pomieszczenia.
- 3) Właściciel nieruchomości ma obowiązek oznakowania tabliczką ostrzegawczą bramy lub furty wejściowej na teren ogrodzonej posesji na której utrzymywane jest zwierzę mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego.
- 4) Właściciele lub opiekunowie zwierząt są zobowiązani do niezwłocznego usuwania zanieczyszczeń spowodowanych przez zwierzęta na terenach użytku publicznego takich jak chodniki, ulice, skwery, zieleńce, parki i inne tereny publiczne.

§ 20. 1. Na tereny publiczne psy mogą być wyprowadzane tylko na smyczy, natomiast psy należące do ras psów niebezpiecznych i dużych mogą być wyprowadzane tylko na smyczy i w kagańcu.

2. Zakazuje się wprowadzania psów lub innych zwierząt do obiektów użyteczności publicznej.

3. Psy powyżej trzeciego miesiąca życia muszą być szczepione przeciwko wściekliznie. Niedopełnienie tego obowiązku podlega karze grzywny. Obowiązkiem właściciela jest okazanie na żądanie uprawnionych władz zaświadczenia o przeprowadzonym szczepieniu.

4. Na utrzymanie psa rasy uznawanej za agresywną właściciel zobowiązany jest uzyskać zezwolenie Wójta Gminy. Niedopełnienie tego obowiązku podlega karze aresztu lub grzywny.

Rozdział 6.

Wymagania dotyczące utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej

§ 21. 1. Na terenach oznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako wyłączonych z produkcji rolniczej zabronione jest utrzymywanie zwierząt gospodarskich, z zastrzeżeniem § 21 ust. 3.

2. Zakaz utrzymywania zwierząt gospodarskich dotyczy także zwartych terenów, zajętych przez budownictwo wielorodzinne, jednorodzinne, instytucje użyteczności publicznej, centra handlowe, hotele, strefy przemysłowe, ogrody działkowe.

3. Na terenach wyłączonych z produkcji rolnej dopuszcza się utrzymywanie zwierząt gospodarskich pod następującymi warunkami:

- a) Posiadania budynków gospodarskich przeznaczonych do hodowli zwierząt spełniających wymogi ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332),

b) Wszelka uciążliwość hodowli dla środowiska, w tym emisje będące jej skutkiem zostaną ograniczone do obszaru nieruchomości, na której jest prowadzona hodowla.

4. Prowadzący chów zwierząt gospodarskich na terenach § 21 ust. 3 zobowiązani są przestrzegać przepisów sanitarno-epidemiologicznych, zapisów § 3 niniejszego Regulaminu, a ponadto:

- a) składować obornik w odległości co najmniej 10 m od linii rozgraniczającej nieruchomości, na terenie płaskim, tak aby odcieki nie mogły przedostawać się na teren sąsiednich nieruchomości,
- b) przeprowadzać deratyzację pomieszczeń, w których prowadzona jest hodowla zwierząt, dwa razy do roku wiosną i jesienią, za pomocą środków dopuszczonych do obrotu handlowego,
- c) pszczoły trzymać w ulach, ustawionych w odległości co najmniej 1,0 m od granicy nieruchomości w taki sposób, aby wylatujące i przylatujące pszczoły nie stanowiły uciążliwości dla właścicieli nieruchomości sąsiednich.

Rozdział 7.

Obszary podlegające obowiązkowej deratyzacji oraz terminy jej przeprowadzania

§ 22. 1. Obszarami podlegającymi obowiązkowej deratyzacji dwa razy w roku są nieruchomości zajęte pod skoncentrowane budownictwa mieszkaniowe, nieruchomości związane z produkcją, handlem i magazynowaniem artykułów spożywczych, a także świadczeniem usług bytowych.

2. Ustala się terminy przeprowadzania deratyzacji:

- a) w terminie wiosennym od dnia 1 marca do dnia 31 marca,
- b) w terminie jesiennym od dnia 1 października do dnia 31 października.

§ 23. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc uchwała Nr XXV/141/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 czerwca 2016 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Świdnica.

§ 24. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 25. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Gminy

Eliasz Madej